

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

9. Neceßitas delectationis caelestis ad bene volendum & operandum non ex natura voluntatis, sed ex eius poena proficiscitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

L. 11. c. 30.
Civ. c. 30.

quod ideo peccare non poterit, quia A DELECTATIONE PECCANDI VS QVE AD DELECTATIONEM NON PECCANDI INDECLINABLEM LIBERABITVR.

Cum igitur hæc ita sint, quæ de illa cælesti delectatione secundum Augustini mentem disseruimus, ut videlicet etiam quando agnoscitur quid faciendum sit, ipsa sit, quæ in omnibus Ecclesiæ precibus postulatur, quatenus dignetur Deus luare facere, quod non delectat; ipsa sit illa suavitas in qua terra nostra, hoc est, mens nostra det fructum suum; ipsa magnum Dei donum sit, in quo renovatur homo noster interior; in ipsa nos doceat, ut non solum sciamus, sed etiam faciamus, ita videlicet ut hoc modo quisquis didicerit, omnino agat, quicquid agendum didicerit; per ipsam alijs extrinsecus plantantibus & rigantibus det incrementum Deus; quam nisi ipse plueret, nihil profit quicquid prædicando seminatur; tunc bonum concupisci incipiat, quando dulcescere incipit; ipsa ad omnia voluntatum & actionum genera tantopere necessaria sit, ut nisi delectet, nihil etiam quando agendum esse scitur, agatur aut suscipiatur, imo nisi delectet voluntas nihil amplecti, imo nec moveri ullo pacto possit; In conflictu tentationum per ipsam nos liberet Deus, dando cælestem delectationem, qua omnis terrena delectatio superetur; ipsa faciat nos ardentius & fortiter velle, tantoque vehementius, quanto delectamur ardentius; ipsa nos faciat perseveranter & immobiliter & impeccabiliter velle, quia secundum id operemur necesse est, quod amplius nos delectaverit; cum hæc, inquam, ita sint, aliaque plura quæ ex Augustino demonstravimus, profecto r. c. s. s. s. & invictissimè secundum eundem Augustinum concludere posse videor, ipsam esse verissimum illud adiutorium, quod Christus attulit, & quo ipse in nobis operatur velle atque pericere. Hanc enim conclusionem ipse non solum nobis aliqua ratiocinationis adhibito subsidio col-

legendam reliquit, sed ipsissimis penè verbis præformavit, quando contra Pelagianos de adiutorio gratiæ omnibus nervis & subtilitate disputans definit: *Ut suave fiat quod non delectabat, gratia Dei est, quæ hominum adiuvat voluntates.* Et quando argumentando conficit: *Ergo benedictio Dei est gratia Dei, quæ sit in nobis ut nos delectet, & capiamus, hoc est, amemus, quod præcipit nobis: in qua si nos non prævenit Deus, non solum non perficitur, sed nec inchoatur ex nobis.* Et quando omnia adiutoria Pelagiana accurate distinguens, & velut adulterina repudians, Catholicum adiutorium sustinendo pronuntiat: *Nos autem dicimus humanam voluntatem sic divinitus adjuvari ad faciendam iustitiam, id est, ad bene volendum & operandum, ut præter quod creatus est homo cum libero arbitrio voluntatis, præterque doctrinam quæ ei præcipitur, quemadmodum vivere debeat, accipiat spiritum sanctum, quo fiat in animo eius delectatio dilectioque summi illius atque incommutabilis boni &c.* Nam cum id quod agendum est caperit non latere, nisi etiam delectet et ametur, non agitur, non suscipitur, non bene vivitur. Quam sanctissimi Præsulis & profundissimi Doctoris doctrinam, etiam Canone expressit Concilium Araucanicum, ne quemadmodum in ceteris quæ tradidit capitibus ad amissum sancti Augustini sensu, imo verba factatum est, ita nec isto articulo ad latum unguem ab ejus præformatione recederet. Nam cum primum hæretico salvi spiritu dixisset, *Ecce Anselmus, si quis per naturam vigorem, bonum aliquod quod ad Cælestem salutem pertinet vult aeterna cogitare, ut expediat aut eligere, sive salvari, id est, Evangelicæ prædicationi consentire posse confirmaret absque illuminatione & inspiratione spiritus sancti; statim exponit modum; quo ista illuminatio & inspiratio, nos prædicationi consentire & credere facit: Qui dat, inquit, omnibus suavitatem in consentiendi et credendo veritati. Quibus verbis Augustini doctrina de delectatione ad volendum & consentiendum requisita, succinctè, dilucideque comprehenditur.*

CAPVT NONVM.

Necessitas delectationis cælestis ad bene volendum & operandum, non ex natura voluntatis, sed ex ejus pœna proficiscitur.

QVÆRI hic verò potest, unde oriatur tanta necessitas delectationis cælestis ad opus bonum, ut extra ipsam nec moveri ad bonum voluntas possit, nisi quid delectaverit, nec inter duo quæ delectant aliud eligere, nisi quod delectando superaverit: utrum ex eo quod viso objecto necessario tangatur voluntas aliqua delectatione; an ex natura voluntatis quæ non possit libere bonum objectum prosequi, nisi prius delectaverit; an aliunde?

Sed prima necessitatis illius radix nullo pacto vera esse potest. Est enim perspicuum multa

proponi bona objecta voluntati, quibus non delectatur: sed offenditur, eaque ex offensione fugit: plausibilior videtur altera necessitatis illius causa, natura voluntatis, præsertim cum etiam in actionibus malis eadem necessitas reperitur. Cui videtur experientia suffragari, qua quisque sentit se nihil omnino prosequi posse, nisi non solum præcesserit objecti apprehensio & propositio, & iudicium de convenientia speculativum ex parte intellectus, sed etiam complacentia quædam delectabilis, seu suavitas ex parte voluntatis.

Sed quamvis ista experientia omnino vera sit, non

fit, non tamen illa ratione nititur, videlicet natura voluntatis. Reptignant enim ei duo principia ab Augustino conitantissime tradita, quorum alterum est Catholica fidei, alterum tantae certitudinis, ut etiam tanquam fidei doctrinam asserere videatur. Primum principium est respectu actionis malae, quod Catholica fides doceat, poenas peccati, ignorantiam & concupiscentiam, ex qua delectatio rerum terrenarum nascitur, ex originali peccato prodijisse. Cui veritati nitens Augustinus, consequenter aduersus Pelagianos tradit, peccatum primi hominis sine delectatione praecedente perpetratum esse; delectatio quippe prima secuta est perversam voluntatem, non voluntas delectationem. Omnis quippe repugnantia bonae voluntatis, supplicium est mala; quod Deus creaturae rationali non infligit immerita. Haec diuersis locis ex Augustino tanquam certissima probauimus. Ex quibus sane sequitur non potuisse primum peccatum ex praecedente delectatione, siue superbia siue gula proficisci, & proinde non nata necessitatem delectationis ex natura voluntatis.

Alterum principium est respectu actionis bonae. Docet enim Augustinus, gratiam primi hominis non fuisse talem ut faceret velle atque operari. Non ergo potuit esse talis victrix delectatio; non enim dominabatur voluntati, sed ei potius dominanti subiacebat, ut cum ipsa voluntas ageret aut non ageret, prout ipsi videretur. Nam delectatio illa caelestis victrix, est medicina aegrotae ac prostratae, non adiutorium sanae stantisque voluntatis. Ergo ex natura voluntatis non potest talis gratiae seu delectationis necessitas peti.

Vera itaque ratio tur caelestis delectatio ad actus bonos necessaria sit, ex natura medicinae seu medicinalis adiutorij petenda est. Voluntas enim per peccatum primi hominis in libidinum imperium precipitata est, ex quibus fit ut in omnibus actionibus ante gratiam, delectatione quadam libidinosa praecedente ac titillante provocetur, cui consentiendo peccat; prout hoc plurimis Augustini testimonijs, tanquam rem ex ipso certam, & experientia suffragante suo loco demonstrauimus. Est enim istud libidinum imperium, non naturalis hominis constitutio, qui antea plena libertate & pace secum sua fruebatur, sed poena damnati. Itaque ista libidinosa delectatio vocatur subinde *difficultas* ab Augustino; quia ipsa repugnantia sua, qua fenitur spiritui, reddit operationem iustitiae difficillimam: *Nam sunt vera omni peccanti anima duo ista poenalia, ignorantia & difficultas. Ex ignorantia ueniesat error, ex difficultate cruciatus affligit. Sed approbare falsa prouersu ut erret inuitus, & resistere atque torquente dolore carnalis vinculi, non posse libidinosis operibus temperare non est natura instituti hominis, sed poena damnati.* Ita etiam appellat eam libro de Natura & gratia, & libro de Dono perseuerantiae sapius. Subinde vocatur, & valde quidem saepe, *infirmetas*, quia hoc ipso quo formaliter

ineest, ipsa distractione virium voluntatis, quatenus eam trahit & moveri facit in terrenum bonum, facit eam infirmam, quia non potest totis suis viribus converti in Deum, nisi ipsa auferatur: *Nolunt homines facere quod iustum est, siue quia laet, siue quia non delectat & unde concludit; Ignorantia igitur & infirmetas uicia sunt, quae impediunt voluntatem ne moueatur ad faciendum opus bonum, vel ab opere malo abstinendum.* Et in Enchiridio ad Laurentium: *Duabus ex causis peccamus, aut non videndo quid facere debeamus, aut non faciendo quod debere fieri iam videmus. Quorum duorum illud ignorantia malum est, hoc infirmitatis.* Et in utroque loco opponit Infirmi-tati *Delectationem* boni seu iustitiae, eamque aduersus istud malum tanquam unicum aegrotae voluntatis medicinam de caelo missam esse, qua tanquam directe contraria morbo quo affligitur, extorqueatur consensus eius delectationi repugnanti, & retorqueatur sursum, ut sic blandienti delectantique spiritui affixus & quasi suspensus ex Deo, non amplius in veterem libidinis seruitutem detrahatur. Et in eo consistit captivi arbitrij seu voluntatis vera liberatio & effectus liberationis, vera libertas eius; qua fit, ut quae ante propter dominantem sibi libidinem terrenamque delectationem, a qua consensus eius captivus tenebatur non poterat nisi malum agere, ad quod solum libertas eius expedita ferebatur; nunc liberata per oppositam caeli suauitatem, etiam diligere & agere possit bonum. Et quia quamdiu in hac vita vivimus, terrenis delectationibus undique titillantibus ad creaturarum dilectionem a dilectione creatoris auocamur (quod proprie omnium tentationum siue blandientium, siue saevientum est munus) hinc ille confictus delectationum, de quo diximus ex Augustino, qui sopiri non potest, nisi altera alteram delectando superaverit, & eo totum animae pondus vergat. *Quod enim amplius delectat, secundum id operemur necessesse est.* Vigente enim delectatione carnali, impossibile est, ut virtutis ac honestatis consideratio pravalear, nisi quemadmodum Augustinus loquitur, *tantum delectent ut ipsa teneant animum in tentationibus, ne in peccati confessionem ruant.* Et haec similiter causa est, cur iam absorpta omni carnali delectatione ac dominante sola suauitate spiritus, ardentissime voluntas Deum in caelo diligit, atque ita immobiliter diligit, ut peccare non possit: quia fit idem Augustinus loquitur, *Solus enim delectat Deus; imo nihil aliud delectare potest.* Nam quemadmodum hic ante gratiam istius caelestis delectationis, non poterat quicquam agere boni, dominante ei sola delectatione creaturae; ita post eam absorptam exstinctamque penitus, nihil potest agere mali, dominante ei sola delectatione Creatoris. Inter quae duo extrema quamdiu in hac vita post acceptam gratiam militat Deo, alternante creaturae & Creatoris delectatione nunc recte, nunc perperam facit, prout caeli aut terrae delectatio consensum eius abriperit.

Lib. 2. de peccatis. c. 17.

In Enchirid. cap. 31.

In Epist. ad Galat.

Ibid.

Lib. 22. con. Faust. c. 28. Serm. 49. de Temp.

Lib. 3. de lib. arbit. c. 18. Pate. c. 10. Lib. de nat. d. 174. c. 68. Lib. de dono persev. c. 11. c. 12.

